EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

EKİM 2014

Sayı 18

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

IMF, Ekim ayında, "Küresel Ekonomik Görünüm" başlıklı standart raporunu yayımlamıştır. Rapor kapsamında, bu yılın ilk yarısındaki ABD, Euro Bölgesi ve Japonya'da büyüme performansının beklenenden zayıf seyretmesi, jeopolitik risklerin giderek artması ve gelişmekte olan ülkelerde iç talebin beklentilerin altında kalması gerekçe gösterilerek; 2014 ve 2015 büyüme beklentisi, sırasıyla %3,4'ten %3,3'e ve %4,0'dan %3,8'e revize edilmiştir.

IMF ayrıca küresel ekonomik toparlanmanın gelişmiş ülkelerde uygulanan destekleyici para politikaları ile sınırlı kaldığını belirtmiş ve küresel ekonomik dengeyi tehdit eden bu durumla mücadelenin önemini vurgulamıştır.

Dünya ekonomik büyümesini jeopolitik riskler, belirsizlikler ve Ebola salgını tehdit etmeye devam etmekte; uzun vadede refahın sağlanmasına ilişkin risk algısını güçlendirmektedir. Artan risk algısı doğrultusunda küresel piyasalardaki oynaklıklarda da artış gözlenmektedir. Oynaklık Endeksi'nin (Volatility Index-VIX) geçtiğimiz günlerde 24,64 ile 2012'den bu yana en yüksek değerine ulaşması, bu durumun bir göstergesidir.

Jeopolitik risklerle yakından ilgili olması bakımından, bir diğer dikkat çekici gelişme ise enerji piyasasındaki oynaklıklar ve artan çatışma ortamına rağmen petrol fiyatlarındaki gerilemedir. Haziran ayında varili 115 dolar olan brent petrol, Ekim ayı itibariyle 87 dolara kadar düşmüş bulunmaktadır. Söz konusu fiyat gerilemesinde üretimdeki arz artışına karşın, talepteki daralmanın etkili olduğu düşünülmektedir.

Güncel olarak küresel ekonomideki endişeler ABD, AB ve Çin'den gelecek verilere odaklanmış bulunmaktadır.

ABD

ABD ekonomisinden olumlu işaretler gelmeye devam etmektedir. Daha önce %4,2 düzeyinde açıklanan ikinci çeyrek döneme ilişkin büyüme verisi, nihai olarak %4,6 düzeyine revize edilmiştir. Böylece büyüme oranı 2011'den son çeyreğinden bu yana en yüksek düzeyine erişmiştir. Olumlu gelen verilerin etkisiyle dolar, diğer para birimleri karşısında güç kazanmaya devam etmektedir.

Piyasadaki en tartışmalı konulardan biri olan FED'in faiz artırımına ilişkin spekülasyonlar hakkında FED, faiz artırım kararının ekonomik gelişmelerin seyrine bağlı olarak, kayda değer bir süre sonrasında alınacağını ifade etmiştir.

Ülke ekonomisine ilişkin gelişmelerin en önemli göstergelerinden olan işsizlik maaşı başvuruları, 11 Ekim'de sona erken hafta itibariyle beklentilerin altında kalarak 264.000 kişi düzeyinde gerçekleşmiştir ve 2000 yılı Nisan ayından beri en düşük seviyesini görmüştür. Ayrıca ABD Çalışma Bakanlığı'nca, açık iş pozisyonlarının 4,84 milyona ulaşarak 2001 başından beri en yüksek değerine ulaşmış olması, istihdam bakımından bir diğer olumlu gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Ancak bu olumlu gelişmelere rağmen imalat PMI, eylül ayında bir miktar gerileyerek 57,5 değerini almıştır.

EURO BÖLGESİ – AB

Avrupa Merkez Bankası (AMB) tarafından 2 Ekim tarihinde gerçekleştirilen para politikası toplantısında faiz oranlarında herhangi bir değişikliğe gidilmemiş; politika faizi %0,05'te sabit tutulmuştur.

AMB Başkanı Mario Draghi tarafından yapılan açıklamada ise Euro Bölgesine ilişkin risklerin açık bir biçimde aşağı yönlü olmaya devam ettiği belirtilmiştir. Genişlemeci para politikalarının sürdürülmesi, Euro'nun Dolar karşısındaki değer kaybını güçlendirmektedir.

Bölge ekonomisinde Eylül ayı enflasyonunun %0,3 düzeyinde gerçekleşerek son 5 yılın en düşük değerini alması bakımından yeni bir rekor kırması, deflasyona ilişkin endişeleri artırmaktadır.

Bununla birlikte yerel durgunluk işaretleri gözlenmeye devam edilmektedir. IMF tarafından küresel ekonomik görünüm raporu ile AB ve gelişmekte olan ülke ekonomilerinin beklenen performansı yakalayamadığını belirtmesi dikkat çekicidir.

Bölgede imalat PMI değerinin Eylül ayında 50,3 değerini alarak son 14 ayın en düşük düzeyine gerilemiş olması ise bir diğer ekonomik olumsuzluğa işaret etmektedir.

JAPONYA

Japonya ekonomi gündemi 31 Ekim tarihinde gerçekleştirilecek olan Japonya Merkez Bankası (BOJ) para politikası kurulu toplantısına odaklanmış bulunmaktadır. Uzmanlarca yapılan değerlendirmelerde büyüme ve deflasyon korkularının küresel piyasalarda yarattığı risk algısına ve süregelen zayıf verilere rağmen para politikasında değişikliğe gitmesinin beklenmediği ifade edilmektedir.

IMF'nin küresel ekonomik görünüm raporunda uyarıda bulunduğu ülkelerden biri de Japonya olarak dikkat çekmektedir. Bu bağlamda zayıf büyüme beklentisi güçlenmektedir. Ayrıca Fitch tarafından da Japonya ekonomisine ilişkin belirsizliklere vurgu yapılmış ve Japonya'nın büyüme beklentisi 2014 için %1,6'dan %1,4'e düşürülmüştür. Ülkenin 2015 ve 2016 yıllarında da ancak %1,3 büyüyebileceği ifade edilmiştir.

İmalat PMI, Eylül ayında bir önceki aya göre biraz gerileyerek 51,7 değerini almıştır.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Hong Kong'da haftalardır devam eden protesto gösterileri bölgeyi yoğun olarak meşgul etmekte ve gündemin önceliğini siyasete kaydırmaktadır.

İmalat PMI, 50,2 değerini alarak eşik değeri aşmış olmakla birlikte, bunun büyümenin ivme kazanması için yeterli olmadığı belirtilmektedir.

Bununla birlikte istikrarsız ihracat değerleri, düşük kalan yurtiçi yatırımlar ve konut piyasasındaki belirsizlikler de ekonomideki riskleri artırmaktadır. Bu bağlamda ekonominin zor bir dönem geçirdiği kabul edilmekte ve ekonomiyi canlandırmaya yönelik yeni destekler açıklanması beklenmektedir.

Buna karşın, likiditeyi artırmaya yönelik girişimlerde bulunulması dikkat çekmektedir. Kredilendirme düzeyinin Eylül ayında, 3 ayın en yüksek seviyesine ulaşması, ülke merkez bankasının likiditeyi yükseltmeye yönelik adımlarının, borçlanmayı desteklediğini göstermektedir.

HİNDİSTAN

Hindistan Merkez Bankası, beklentilere uygun olarak politika faizini değiştirmemiş ve %8 düzeyinde tutmuştur. Banka tarafından ayrıca enflasyonun Ocak 2016'ya kadar %6 olan hedefe düşürülmesinin önünde engeller bulunduğu hakkında uyarılarda bulunulmuştur.

Gerçekleştirilen genel seçimler sonucunda yeni kurulan hükümetle ekonomik aktivitelerin canlanmaya başladığı gözlenmektedir. Hükümet, özellikle enflasyon ve bütçe açığını kontrol altına alıp, yatırımcıların güvenini kazanan adımlar atılmasına odaklanmaktadır.

Bu kapsamda ülke ekonomisine ilişkin son dönemlerdeki en dikkat çekici gelişmelerden biri de Başkakan Narendra Modi tarafından yabancı yatırımların ülkeye çekilebilmesi amacıyla "Make in India" başlığı ile büyük bir kampanya başlatıldığının açıklanmasıdır. Kampanyanın bir diğer amacının da yabancı şirketlerin karşılaştıkları bürokrasi ve vergi engellerinin giderilmesi olarak belirtilmiştir.

İmalat PMI, eylül ayında 51,0 düzeyine gerilemiştir. Ancak ilk çeyrekteki %4,6'lık büyüme oranının ardından ikinci çeyrekte %5,7'lik büyüme oranı ile son dokuz çeyreğin en yüksek büyüme düzeyine erişilmesi, olumlu bir gelişme olarak dikkat çekmektedir.

BREZİLYA

2014 yılının ilk çeyreğindeki %0,2'lik daralmanın ardından ikinci çeyrekte de 0,6'lık daralma yaşanması, ülke ekonomisinin teknik olarak resesyona girdiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda IMF'nin ekonomik zayıflama uyarısında bulunduğu ülkelerden biri de Brezilya olmuştur.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından Brezilya'nın not görünümünün "durağandan" "negatife" çekilmesi ve ülkenin "Baa2" olan notunu teyit edilmesi de ekonomik belirsizliğe ilişkin bir diğer işaret olmuştur. Nitekim görünüm değişimine gerekçe olarak, "devam eden düşük ekonomik büyümeden kaynaklı riskler" ve "bozulan borç ölçütleri" gösterilmiştir.

İmalat PMI'ın Eylül ayında 49,3 değerini alarak eşik değerin altına düşmesi de var olan belirsizliklerin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.

RUSYA

Ülke ekonomisinin gündemini jeopolitik riskler ve Ukrayna gerilimi belirlemeye devam etmektedir. Son dönemlerde değer kaybetmekte olan Ruble, petrol fiyatlarındaki düşüş ve AB'nin uyguladığı yaptırımlar nedeniyle karşısında Dolar karşısında en düşük seviyesine gerilemiştir. Aynı doğrultuda, Rusya borsalarındaki düşüş de sürmektedir.

Söz konusu gerilemeler ve AB'nin Rusya'ya yönelik yeni yaptırımlarının yürürlüğe girmesi sonucunda yakın zamanda ekonomik kriz işaretleri güçlenmektedir. Bunun sonucunda da olağan olarak istihdam, enflasyon gibi temel makroekonomik değişkenlerde bozulmalar baş gösterecektir. 2014 ve 2015 büyüme beklentileri sırasıyla %0,5 ve %1'e revize edilmiştir.

Eylül ayında imalat PMI ise 50,4 düzeyine gerilemiştir.

TÜRKİYE

Jeopolitik riskler ve ekonomik belirsizlikler, gündemi yoğun biçimde belirlemeye devam etmektedir.

İşsizlik ve enflasyon değerlerinin çift haneye dayanmış olması, geleceğe dair endişelerin temel unsurları haline gelmiştir. Büyüme ve imalat sanayi endeksinin istenilen değerlerde olmaması da endişeleri artırmaktadır. Zira Eylül ayı imalat PMI değeri de eşik değerin biraz üstünde bir değer alarak 50,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Orta vadeli programın yayımlanması ile küresel ve bölgesel aşağı yönlü riskler sebebiyle, makroekonomik değişkenlerde ciddi revizyonlara gidildiği görülmektedir. Böylece, geleceğe ilişkin ihtiyatlı büyüme algısı güçlenmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Eylül	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Yıllık	7,88	8,86	6,23	9,84	12,25	6,88
Yıllık Ort.	7,32	8,54	3,58	9,84	2,86	15,03
Aylık	0,77	0,14	0,88	0,85	3,07	0,31

2014 yılı Eylül ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %8,86, Yİ-ÜFE'de %9,84 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,14 oranında ve Yİ-ÜFE'de ise %0,85 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %14,43 ile lokanta ve otellerde gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; gıda ve alkolsüz içecekler (%13,95), sağlık (%9,37), ev eşyası (%9,25) ve eğlence ve kültür (%8,64) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,74 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,23 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,22 ile düşüş, imalat sanayi sektöründe %0,90, elektrik ve gaz sektöründe %0,94 ve su sektöründe %0,16 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %10,38 olmuştur.

Sanayinin alt sektörleri bazında Yİ-ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %2,76 ile gıda ürünlerinde gerçekleşirken, onu %2,39 ile deri ile ilgili ürünler ve %1,57 ile giyim eşyası izlemiştir. Ayrıca, %4,17 ile tütün ürünleri, %2,96 ile ham petrol ve doğalgaz ve %2,46 ile diğer mamul eşyalar azalış gösteren alt sektörlerdir.

Yıllık Değişim Oranları (%)

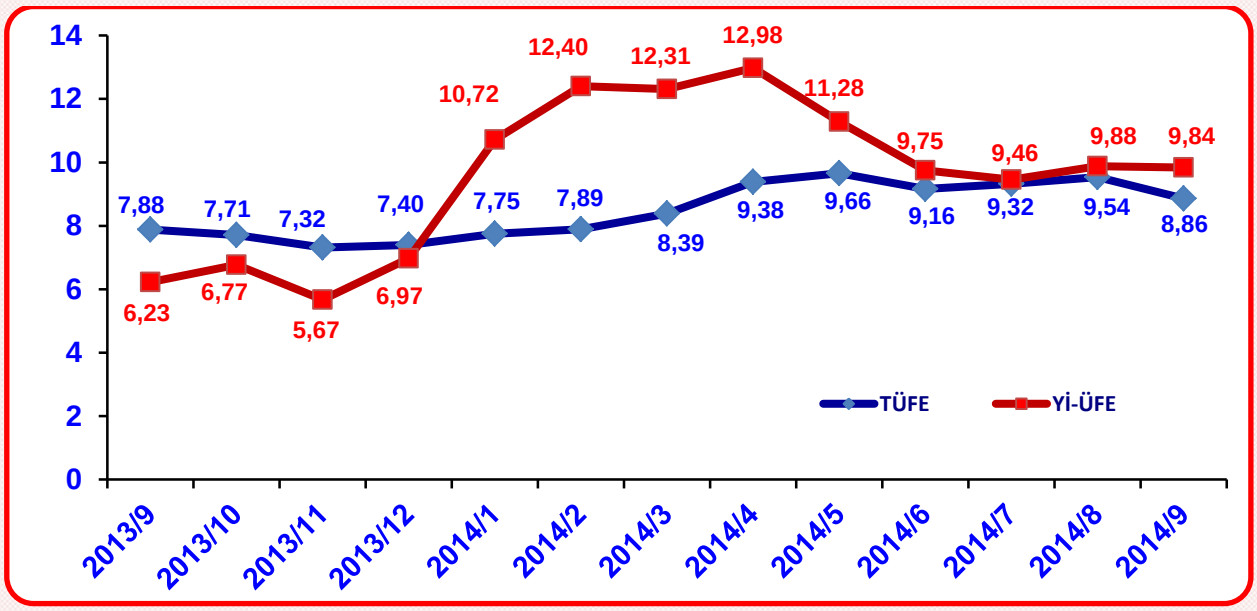

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

AĞUSTOS 2014	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
(2010=100)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	**114,9**	**12,5**	114,4	**5,2**	120,5	-1,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	**120,5**	**17,4**	119,2	**11,3**	112,8	3,5
İmalat Sanayi	**111,3**	**12,3**	111,0	**4,3**	120,8	-2,0
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	**135,4**	**11,8**	134,3	**7,7**	121,9	0,3

Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2014 yılı Ağustos ayında %12,5 oranında artış, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,4 oranında düşüş göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %11,3 oranında, imalat sanayi sektöründe endeksi %4,3 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe %7,7 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2014 yılı Ağustos ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek düşüş; %4,7 ile dayanıklı tüketim malları imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış; %13,9 makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %7,2 ile mobilya imalatı ve %6,1 ile deri ile ilgili ürünlerin imalatı izlemiştir. En yüksek azalış ise, %25,9 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %14,8 ile diğer ulaşım araçlarının imalatı ve %11,3 ile elektrikli teçhizat imalatı izlemiştir.

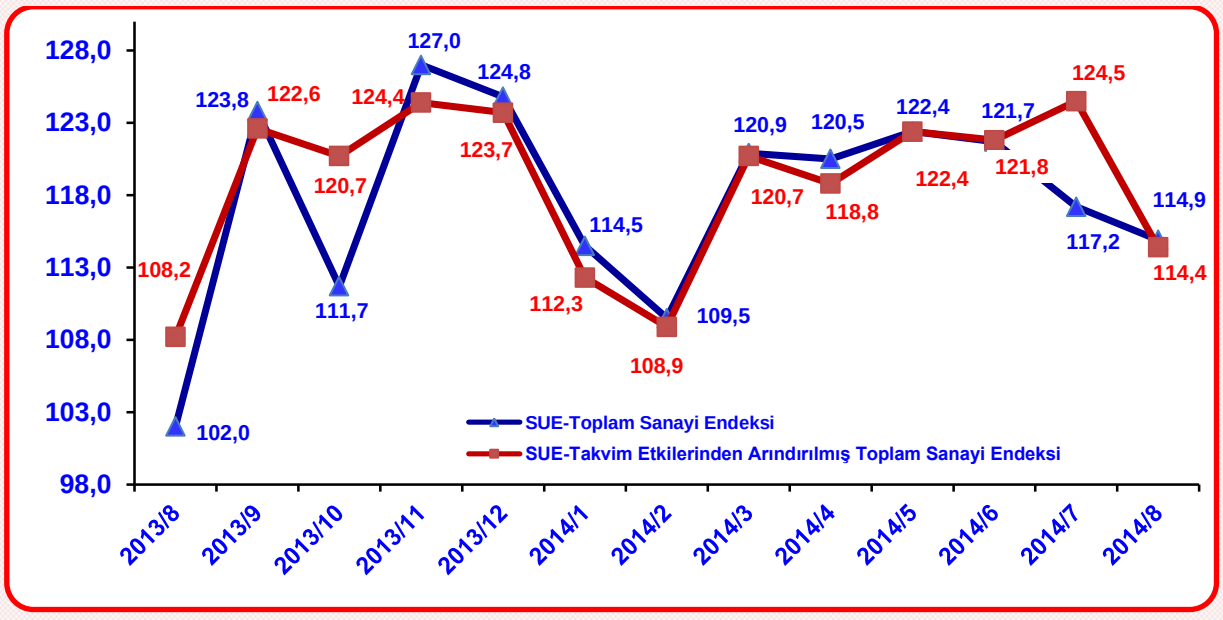

KAPASİTE KULLANIM ORANI

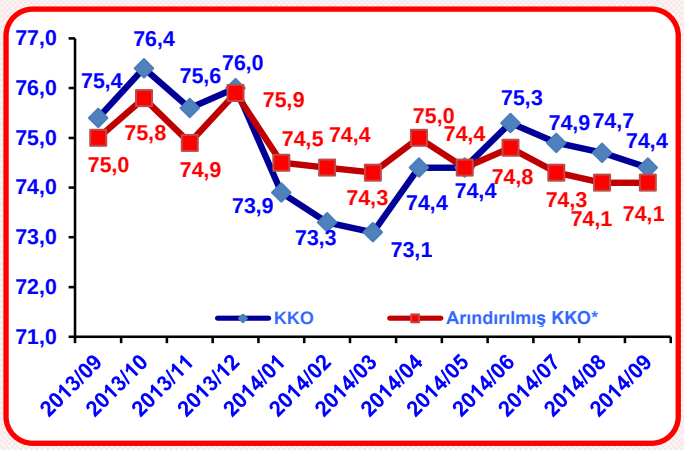

2014 yılı Eylül ayında Kapasite Kullanım Oranı, %74,4 olarak gerilemesini sürdürmüştür.
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %86, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %80,1, tekstil ürünlerinin imalatı %79,1, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %78,8, ile 2014 yılı Eylül ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

TEMMUZ 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Bin kişi)	57.021	28.162	28.859
İşgücü (Bin kişi)	29.276	20.374	8.903
İstihdam (Bin kişi)	26.410	18.573	7.837
Tarım	5.914	3.119	2.794
Tarım dışı	20.496	15.453	5.043
İşsiz (Bin kişi)	2.867	1.801	1.065
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.745	7.789	19.956
İşgücüne katılma oranı (%)	51,3	72,3	30,8
İstihdam oranı (%)	46,3	65,9	27,2
İşsizlik oranı (%)	9,8	8,8	12,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,0	10,2	17,2
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	56,0	77,7	34,2
İstihdam oranı (%)	50,4	70,7	30,0
İşsizlik oranı (%)	10,0	9,0	12,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,1	10,2	17,3
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	18,2	17,3	20,1

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2014 yılı Temmuz ayı işsizlik oranı, artarak %9,8 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %12, işsiz sayısı 2 milyon 867 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %18,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2014 yılı Temmuz ayında istihdam edilenlerin %22,4'ü tarım, %19,9'u sanayi, %7,3'ü inşaat ve %50,5'i hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Temmuz 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.069	3.119	1.820	9.565	**18.573**
Kadın	1.174	2.794	95	3.774	**7.837**
Toplam	**5.243**	**5.914**	**1.915**	**13.338**	**26.410**

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Ağustos		12 Aylık Kümülatif
	2013	2014	2014
CARİ İŞLEMLER HESABI	-2.434	-2.768	-48.869
SERMAYE-FİNANS HESABI	-7	1.951	37.114
Doğrudan Yatırımlar (net)	538	-991	8.242
Portföy Yatırımlar (net)	1.930	-1.739	18.901
Diğer Yatırımlar (net)	1.533	6.572	14.577
Rezerv Varlıklar (net)	-3.994	-1.885	-4.543
Net Hata ve Noksan	2.441	817	11.755

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı, 2014 yılının Ağustos ayında 2,8 milyar dolar ve 12 aylık kümülatif de ise, seyrini koruyarak 48,8 milyar dolar ile beklentilerin altında gerçekleşmiştir.

Cari açık 2014 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre, %35,4 oranında azalarak 48,9 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. İthalattaki düşüş ve hizmet gelirlerindeki artış cari açığın azalışında etkili olmuştur.

Sermaye ve finansman hesaplarından yurtiçi doğrudan yatırımlar 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde gayrimenkul yatırımlarındaki büyük artışında etkisiyle %9,8 oranında artarak 8,6 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2014 yılı Ağustos ayında yapılan ham petrol ve doğalgaz çıkarımlarındaki yatırımların da etkisiyle 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde Yurtdışı doğrudan yatırımlar ise, yükselişini sürdürerek 4 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

2014 yılı Ağustos ayında portföy yatırımlarında 1,7 milyar dolar olarak sermaye çıkışı gerçekleşmiştir.

Cari açığın finansmanında etkin olan net hata noksan miktarı 2014 yılı Ağustos ayında 817 milyon dolar, 12 aylık kümülatif 11,8 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

Küresel ekonomideki gelişmeler ve Ortadoğu coğrafyasına olan ihracattaki azalışın cari açığa olumsuz etki yapması öngörülmektedir.

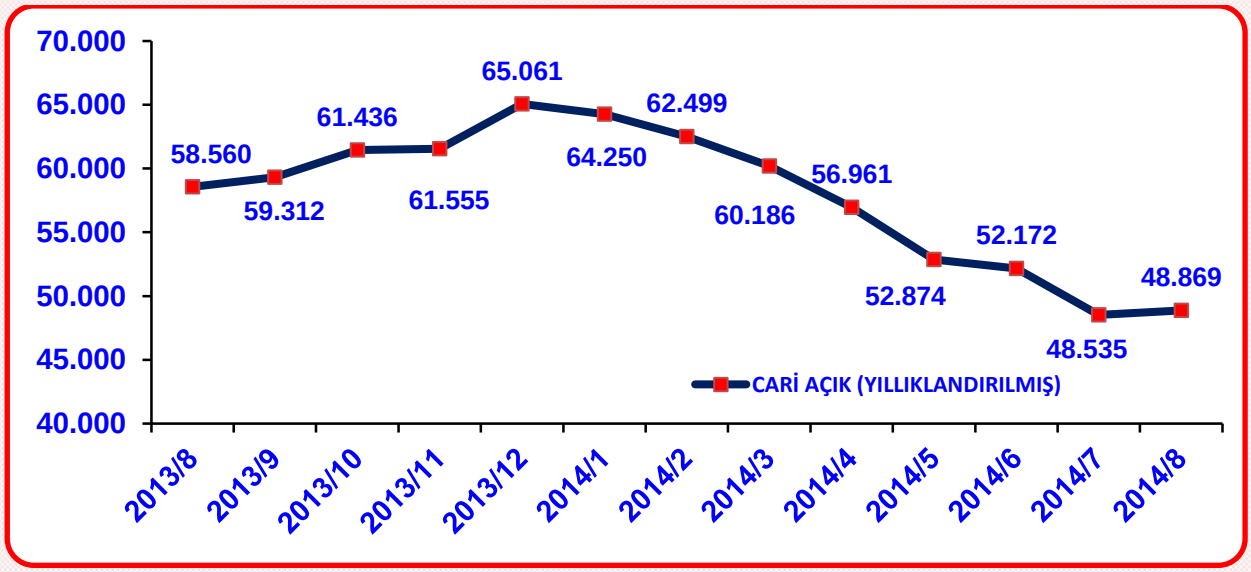

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2013		
Eylül	108,5	72,1
Ekim	107,5	75,5
Kasım	104,5	77,5
Aralık	102,1	75
2014		
Ocak	101,4	72,4
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0
Haziran	110,7	73,7
Temmuz	109,0	73,9
Ağustos	106,8	73,2
Eylül	107,6	74,0

****2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri***

Reel Kesim Güven Endeksi; 2014 yılı Eylül ayında, 0,8 puan artarak 107,6 seviyesinde gerçekleşerek artış eğilimi göstermiştir.

Tüketici Güven Endeksinde, 2014 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre, %1,0 oranında artarak 74,0 seviyesine yükselmiştir. Eylül ayında endeksteki genel ekonomik durum beklenti endeksi, %2,3 artarak 102,1 seviyesine ulaşmıştır. Bu artış, genel ekonomik durumun daha iyi olacağı yönünde beklentisi olan tüketicilerin seyrinin bir önceki aya göre arttığını göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe, 2013 yılı Ocak-Eylül döneminde 4,5 milyar TL açık verirken, 2014 yılı Ocak-Eylül döneminde 11,9 milyar TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %8,1 oranında artarak 313 milyar 504 milyon TL, bütçe giderleri ise, %10,5 oranında artarak 325 milyar 435 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ocak-Eylül döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,7 oranında artarak 258 milyar 651 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %14,5 oranında artarak, 287 milyar 166 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı Ocak-Eylül döneminde 39 milyar 344 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 26 milyar 339 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	Ocak-Eylül		Değişim Oranı (%)
	2013	2014	
Bütçe Giderleri	294.541	325.435	10,5
Faiz Hariç Giderler	250.703	287.166	14,5
Faiz Giderleri	43.838	38.269	-12,7
Bütçe Gelirleri	290.046	313.504	8,1
Vergi Gelirleri	240.263	258.651	7,7
Bütçe Dengesi	**-4.494**	**-11.930**	**-165**
Faiz Dışı Denge	39.344	26.339	-33,1

DIŞ TİCARET

Milyon ABD $		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Ağustos	2013	99.312		167.005		123.056		-67.692		59,5
	2014	**104.931**	**5,7**	**159.096**	**-4,7**	**116.489**	**-5,3**	**-54.185**	**-20,0**	**66,0**
Ağustos	2013	11.118		18.198		13.369		-7.000		61,1
	2014	**11.440**	**2,9**	**19.476**	**7,0**	**14.331**	**7,2**	**-8.036**	**13,5**	**58,7**

2014 yılı Ağustos ayında ihracat, 2013 yılı Ağustos ayına göre %2,9 artarak 11,4 milyar dolar, ithalat da %7 oranında artarak 19,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %13,5 oranında artarak 8 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

2013 yılı Ağustos ayında %41,4 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2014 yılı Ağustos ayında %44,3'e yükselmiş; 2013 yılının aynı ayına göre AB'ye yapılan ihracat %10 oranında artarak, 5,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ağustos ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.026 milyon $); "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (953 milyon $) olurken; bu fasılı "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (857 milyon $) ve "demir ve çelik" (690 milyon $) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (4.697 milyon $); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.039 milyon $); elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.483 milyon $) ve "demir ve çelik" (1.415 milyon $) ile "en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2014 yılı Ağustos ayında İzmir'in ihracatı 2013 yılı Ağustos ayına göre, %10,4 oranında artarak 752 milyon dolar, ithalatı da %1,2 oranında azalarak 806 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ağustos ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2013 yılı Ağustos ayına göre, %3,6 oranında azalarak 1,3 milyar dolar, ithalatı da %7,7 oranında artarak 1,4 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

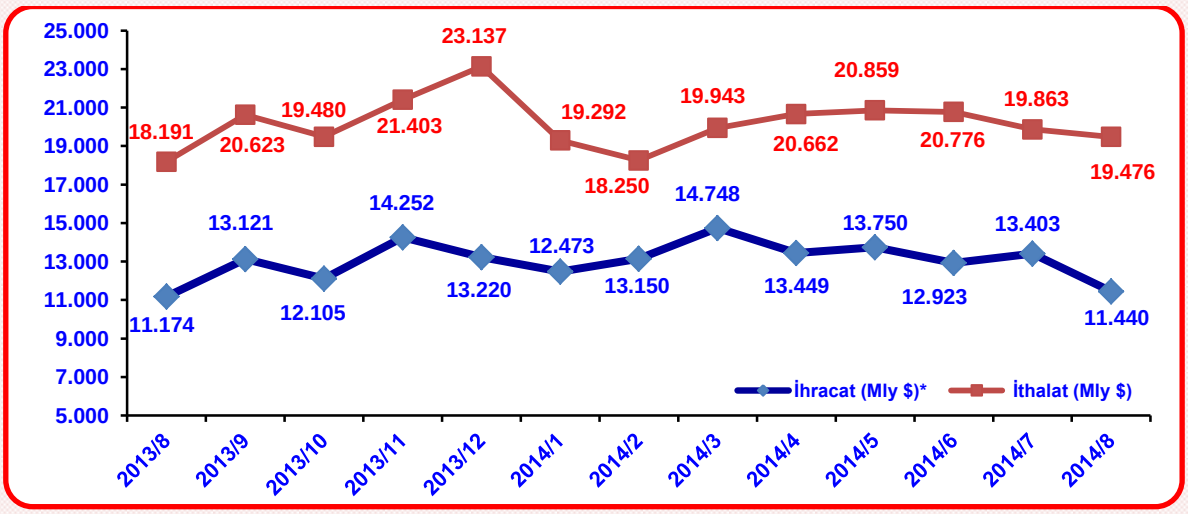

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon $)	616.703	731.608	772.298	786.293	820.012	200.367
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	2,1
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	2,0
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Tem.14**
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	26.410
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	2.867
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	9,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	12,1
ENFLASYON (%)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Eyl.14**
Yİ-ÜFE (yıllık)	1,37	8,51	11,07	6,17	4,48	9,84
YD-ÜFE (yıllık)	-	-	14,65	3,49	6,57	6,88
TÜFE (yıllık)	6,28	8,58	6,45	8,94	7,49	8,86
DIŞ TİCARET (Milyon $)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Oca.-Agu. 2014**
İhracat	102.143	113.883	134.972	152.537	151.812	104.931
İthalat	140.928	185.544	240.834	236.544	251.651	159.096
Dış Ticaret Dengesi	-38.786	-71.661	-105.863	-84 008	-99.839	-54.165
Cari İşlemler Dengesi	-12.124	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-29.586
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Oca.-Tem. 2014**
Şirket Sayısı (Adet)	2.801	3.267	4.354	4.275	3.782	2.467
Yatırım Tutarı (Milyon $)	8.629	9.058	16.171	13.224	12.918	7.917
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar $)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Tem.14**
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-179
BORÇLANMA (Milyar $)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014/II**
Dış Borç Stoku	269	292	304	338	388	402
Kamu	84	89	94	104	116	119
Özel	172	191	200	227	267	278
KREDİLER (Milyar $)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Ağu.14**
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	128,7	119,7	126,7	139,6	157,2	165,1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Ağu.14**
Toplam Sanayi	-10,4	12,4	9,7	2,5	3,4	5,2
İmalat Sanayi	-12,4	14	10,1	2,2	4,4	4,3
KAPASİTE KULLANIMI (%)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Eyl.14**
Kapasite Kullanım Oranı	67,7	75,6	75,5	74,2	74,6	74,4
GÜVEN ENDEKSLERİ	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Eyl.14**
Reel Kesim Güven Endeksi	87,4	110,4	110,5	106,3	108,1	107,6
Tüketici Güven Endeksi	78,79	90,99	92,0	75,6	76	74,0
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Ağu.14**
Sanayi Ciro Endeksi	138,2	162,7	208,4	140,1	153,1	166,5
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Oca.-Eyl. 2014**
Bütçe Dengesi	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-11.930
PROTESTOLU SENET	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Oca.-Ağu. 2014**
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.600	1.216	919	1.075	1.091	659
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.771	5.769	4.902	6.949	7.494	5.191
KARŞILIKSIZ ÇEK	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Oca.-Eyl. 2014**
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	1.755	859	579	935	745	483
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	1.031	499	295	387	262	120
BORSA VE DÖVİZ	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**Eyl.14**
BIST 100 Endeksi	38.482	59.567	60.195	64.982	77.314	74.937
Euro/$	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,2936

SEKTÖREL BAKIŞ

BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜ

Beyaz eşya sektörü teknolojik gelişmelerden büyük ölçüde etkilenen, ülke ekonomilerine katkı sağlayan sürekli yükselen bir sektör olarak ön plana çıkmaktadır.

Dünya beyaz eşya sektöründe üretim, yüksek teknolojinin önem kazanması ve gelişmekte olan ülkelerde sektör ürünlerine talebin artmasıyla gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere kaymıştır. Artık sektörde dünya kalite ve standartları gelişmekte olan ülkeler tarafından da yakalanmaktadır. Bu bağlamda ürünlerde teknolojik farklılaşmanın yerini ARGE çalışmalarıyla yenilik yaratma almaktadır. Sektördeki firmalarda buna bağlı olarak büyük ölçüde şirket birleşmeleri yaşanmaktadır. Dünyada bu birleşmelerden kaynaklı olarak üretim artarken sektörde faaliyet gösteren şirket sayısında azalma yaşanmaktadır. Beyaz eşya sektöründe faaliyet gösteren şirketler üçe ayrılmaktadır. Bunlar; tüm dünyada üretim yapan uluslararası şirketler, ülke içi ve komşu ülkelerinde üretim ve pazarlama yapan bölgesel şirketler, sadece kendi ülkesinde üretim yapan ve kendi pazarlarını kullanan yerel şirketlerdir.

Son yıllarda Güney Kore ve Çin ihracat ataklarıyla sektörde lider konumda olan İtalya ile rekabet edebilir seviyeye ulaşmıştır. Almanya ve Japonya'nın ise, sektördeki rekabet gücünde azalma görülmektedir. Dünya beyaz eşya sektör pazarlarını Çin, Latin Amerika ve Hindistan gibi ülkeler yoğunlukla oluşturmakta olup, 2011 yıl verilerine göre, dünya beyaz eşya sektörü pazarının yaklaşık 146 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir.

Tüketici taleplerinin ön planda olması, pazarlamada yeni yöntemler kullanılması ve güçlü servis alt yapısı ve geniş servis ağlarıyla ihracatta Türk beyaz eşya sektörü büyük aşama kaydetmiştir. Bunun yanı sıra, serbest ticaret anlaşmaları iç pazarı rahatlattığı gibi dış pazarlarda da kolayca yer almamıza imkan sağlamıştır.

Sektördeki yan sanayi üretimi yapan firmaların uluslararası standartta olması ve sektörde üretim yapan firmalara üst düzey kalitede ürünler sunması önemli bir avantajdır. Ayrıca, Türk beyaz eşya sektörü %70 oranında yerli girdi kullanmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye son yıllarda beyaz eşya sektöründe lider üreticiler arasında yer almayı başarmıştır.

Türk Beyaz eşya sektöründe, dünyada da önem arz eden, nerdeyse iç talebin tamamını karşılayan birçok yerli ve yabancı sermayeli firma üretim faaliyeti göstermektedir. Türkiye'de sektör bölgesel olarak Marmara, Ege ve Orta Anadolu'da kümelenmiştir. Ayrıca İstanbul, Tekirdağ, Manisa, Eskişehir, Bolu, Bursa, İzmir, Ankara, Kocaeli, Yalova, Kayseri, Konya ve Bilecik sektörün yoğunlaştığı illerdir.
Türk beyaz eşya sektöründe, sektörün öncülerinden 6 büyük üretici ve 50'yi aşkın orta büyüklükte firma ile 500 civarında yan sanayi üreticisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra hizmet ve pazarlama alanında yaklaşık 12.000 bayii ile 1.500 yetkili servis yer almaktadır.

Türk beyaz eşya sektörü yaklaşık 25 milyon adet üretim kapasitesiyle Avrupa'da önde gelen üreticilerin arasında yer almaktadır. Üretimde yaklaşık 20.000, %88'i mavi yakalı, %12'si beyaz yakalı olmak üzere yaklaşık 120.000 kişi yan sanayi ve tedarikçilerde istihdam edilmektedir. Beyaz eşya sektörü, yüksek teknoloji ağırlıklı üretim yapılması nedeniyle eğitim düzeyi yüksek ve kalifiye eleman istihdam etme zorunluluğu getiren bir sektördür.

Türk beyaz eşya sektörü ARGE'de 1000'e yakın kişi istihdam etmekte olup, inovasyonun en çok yapıldığı sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Ayrıca 2012 ve 2013 yılında en fazla patent başvurusunun yapıldığı sektör beyaz eşya sektördür.
Beyaz eşya sektörü ARGE ve yenilik faaliyetlerinde mobilya, aydınlatma ve tasarım gibi tamamlayıcı sektörlerdeki gelişmelerden faydalanarak ürünlerine farklı boyutlarda yenilikler yansıtmaktadır.

Türk beyaz eşya sektörü üretimin yaklaşık %70'ini Avrupa, komşu ülkelerine ve Afrika'ya ihraç etmektedir. Sektörün ihracatı 2013 yılı 4,3 milyar dolar, 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde 3 milyar dolar, ithalatı 2013 yılı 1,3 milyar dolar, 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde 792 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat en çok İngiltere, Almanya ve Fransa'ya gerçekleştirilirken, ithalat, Çin, Almanya ve İtalya'dan yapılmaktadır.

Sektörün başta hammadde olmak üzere enerji, işçilik ve test giderleri ile ARGE harcamaları maliyet kalemlerini oluşturmaktadır.

Son yıllarda enerji verimliliği ve çevreye duyarlılığın esas alındığı ürünler ile ankastre ürünler sektörün büyümesinde en çok paya sahip hale gelmiştir. Ayrıca tüketici alışkanlarının değişmesi de sektördeki talebi yönlendirmektedir. Özellikle son yıllarda tüketiciler düşük maliyet sağlayan su ve elektrik yönünden enerji tasarruflu ürünlere yönelmektedir. Teknolojik gelişmelerin hakim olduğu sektörde, enerji tasarruflu ve çevre dostu ürünlere olan ilgi ARGE faaliyetlerinin bu alanlarda yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Ayrıca, sensör, haberleşme ve yazılım teknolojilerinin de ürünlere uyarlanmasıyla tüketicilerin akıllı ürünlere olan talebi karşılanmaya çalışılmaktadır.

Sektöre olan talep, eskiyen aletlerin yenilenmesi, gelişen teknolojiye bağlı bir üst modele geçme adına yenileme ve alım gücünün artması veya azalmasından etkilenmektedir.

Tuik verilerine göre, sektörün elektrikli ev aletleri sanayi üretim endeksi ortalama 2013 yılında 119,9, 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde 119,2 olarak gerçekleşmiştir. Sektörün elektrikli teçhizat imalatı kapasite kullanım oranı ortalama 2013 yılında %75,9, 2014 yılı Ocak-Eylül döneminde %74,1 oranında kaydedilmiştir.

Kaynaklar:

- T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Seramik Sektör Raporu (2014/I)
- T.C. BAŞBAKANLIK Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Türkiye Beyaz Eşya Ve Elektronik Sektörü Raporu-Temmuz 2010
- TUİK